

Info

Caritas Hulpbetoon Info | nummer 29 | juni 2018

29

Anders oud worden, blijven meetellen!

Brussel, juni 2018

Beste schenker,

We wensen u vooreerst een prachtige zomer! Een tijd van vakantie, van genieten, van samenzijn met familie en vrienden. En graag willen we samen met u die zonzijde van de dingen ook een beetje terugbrengen voor mensen die het wat moeilijker hebben.

Ditmaal vragen we uw aandacht voor oudere medemensen, die al getekend zijn door leven en een psychiatrische problematiek met zich mee zeulen. Een kleine maar significante groep, die vaak niet of moeilijk terecht kan in de doorsnee hulpverlening, omdat er voor hun profiel niet echt een aanbod bestaat.

Mensen die al een rugzak met littekens en problemen hebben verzameld, maar die net als iedereen, de hoop blijven koesteren op een rustige, vredevolle toekomst. Als Caritas blijft ons uitgangspunt dat iedereen meetelt. Ook wie zachtjesaan doorheen de jaren in de vergetelheid van de buitenbaan is gesukkeld. Met de opbrengst van deze campagne willen we initiatieven en activiteiten steunen, binnen en buiten de residentiële zorg, die met deze mensen op weg willen gaan.

We geven daarmee ook gehoor aan de oproep van Paus Franciscus tot de Caritasgemeenschap om naar de periferie van de samenleving te gaan, waar ook de sociale verzekeringsmechanismen niet specifiek genoeg blijken te zijn om mensen ervoor te behoeden om weg te zinken in een moeras van armoede en uitzichtloosheid.

Graag willen we hier aan meewerken. En we durven hopen: eveneens met uw steun!

Alvast onze dank,

En nog een prachtige, deugddoende zomertijd!

Dominic Verhoeven
Ondervoorzitter

Bruno Aerts
Voorzitter

Moeilijk grijpbare categorie mensen, die overall tussen uit vallen

Deze doelgroep blijft al te vaak in de schaduw.
Niet gemakkelijk vast te pakken
En niet graag gezien,
Soms aggressief, moeilijk contact.
En toch: ook mensen
In elke van hen Christus zien.

Kwetsbaar ouder word

Kwetsbare ouderen, wie zijn ze ?

'Kwetsbaarheid' is geen kenmerk op zich. Ze wordt veroorzaakt door een breed gamma van diverse factoren waarmee ze zich geconfronteerd weten. Ze passen niet in één therapeutisch vakje. Maatschappelijk worden ze gepercipieerd als 'overlast creërend', met een verleden van huiselijk geweld, verwaarlozing, vereenzaming en/of dakloosheid, en alcohol- en/of drugsmisbruik. Velen onder hen hebben ontwenningskuren, pogingen tot sociale re-integratie en/of psychiatrische behandelingen achter de rug.

Deze ouderen zijn mensen die overall uit de boot vallen en in de kou blijven staan. Ze dragen een rugzakje mee dat met de jaren steeds zwaarder is geworden, met onder meer een te geringe zelfredzaamheid, cognitieve problemen, moeite om zich thuis te handhaven en hun dag te organiseren. Vaak

overheersen gevoelens van machteloosheid en wantrouwen. Velen onder hen komen uit de marginaliteit.

Binnen de zorg voor personen met verstandelijke beperkingen kunnen deze mensen niet terecht, omdat de psychiatrische problematiek te dominant doorweegt. In de psychiatrische verzorgingstehuizen worden ze vaak doorverwezen, want er is nagenoeg geen perspectief op doorstroming naar thuiszorg en er is een blijvende nood aan langdurige, continue toezicht, verzorging en begeleiding. De personeelsomkadering binnen het PVT wordt als te gering beschouwd om naast psychiatrische zorg en begeleiding ook continue lichamelijke zorg te verlenen. Ook het beschut wonen is geen goed alternatief, want vaak ontbreken hen het fysieke of cognitieve vermogen om zelfstandig te wonen, zelfs met ondersteuning. En ten slotte wordt vanuit de regelgeving

een plaats in een woonzorgcentrum eveneens niet gezien als een oplossing, want in vele gevallen gaat het om personen die nog geen 65 jaar zijn. Bovendien is een woonzorgcentrum doorgaans niet uitgerust met de bijkomende competenties voor de opvang en begeleiding van de achterliggende psychiatrische problematiek.

En tenslotte schrikt ook de kostprijs af. Ook al is de ouderenzorg in ons land misschien relatief gezien niet te duur, voor vele van deze ouderen blijft hij onbetaalbaar. En de kinderen, die niet zelden zelf een onprettige jeugd achter de rug hebben, kunnen of willen niet altijd bijspringen.

Toch mag geen enkele moeilijke maatschappelijke problematiek als uitzichtloos worden weggezet. Ook voor hun noden blijven er antwoorden. Goede, aangepaste zorg maakt een wereld van verschil.

Nood aan zorg, net een beetje anders

Goede zorg omvat zowel een zorgende activiteit, maar vooral ook een houding. Zorg verlenen heeft dus niet met interventie en met presentie te maken.

Naast het doorbreken van het sociaal isolement, is het erg belangrijk om het sociaal netwerk van deze mensen te versterken of te herstellen, en hen een 'thuisgevoel' te geven, in de vele betekenissen van het woord. Vaak hebben ze immers nooit een thuis gekend, of hebben ze die omwille

van diverse omstandigheden verloren. Even vaak hebben ze al een heel lange geschiedenis van diverse collectieve woon- en leefvormen achter de rug en kunnen ze zich geen beeld (meer) vormen van wat een 'thuis' is. En mogelijk hebben ook de kinderen en hun broers en zussen afgehaakt en komen ze niet (meer) op bezoek. We kunnen niet genoeg benadrukken hoezeer 'graag gezien worden' belangrijk is om gekwetste mensen opnieuw hun waardigheid terug te geven en hen te respecteren als unieke persoonlijkheden met elk hun 'eigen' eigenaardigheden.

Zorgverleners, al dan niet in een residentiële context, zijn daarbij een beetje 'trajectbegeleiders'. Een persoon die de oudere de weg wijst, begrenst of juist vrij laat. Die de bewoners oriënteert binnen een wirwar van prikkels. Hij of zij is voorwaarden scheppend maar niet betuttelend, vasthoudend en loslatend. Elke dag opnieuw

Hans Dornseiffen

Ze willen niet 'verlaten' worden zoals ze meestal tijdens hun leven meer dan eens hebben ervaren. Ze rekenen erop dat ze op iemand kunnen vertrouwen en dat er continuïteit is, zodat ze ook een vertrouwensband kunnen opbouwen. Dat ze mogen zijn wie ze zijn, zich mogen voelen als diegenen die ze zijn: met een eigen naam en gezicht, met een eigen verhaal, verleden, heden en toekomst. En gewaardeerd worden om wie ze zijn. (Eric Bochar –diaken)

zoekend naar een subtiel evenwicht tussen bemoeien en laten groeien of, 'gewoon' laten, maar niet verlaten. Dit ondersteunen gebeurt in overleg, en, soms, in afstemming met de oudere. Er bestaat een zekere wederkerigheid. Van de zorgverlener vraagt dit geen zorgtechnische hoogstandjes, maar vooral een groot gevoel voor subtiliteit, vakmanschap, praktische wijsheid, intuïtie en vooral warme bejegening. De zorgverlener is een baken van structuur en rust.

Zorginitiatieven

Ook al vallen ze buiten de traditionele zorgcategoriën, toch worden er initiatieven genomen voor deze mensen. Dit kan vanuit verschillende settings, vanuit ambulante hoek en welzijnswerk, maar ook residentieel. Hier willen we één instelling wat nader voor het voetlicht halen.

ZC De Zavel

Het woonzorgcentrum De Zavel in Antwerpen bezit een jarenlang opgebouwde ervaring en expertise op het vlak van het wonen, het leven en de zorg voor personen met een uitbehandelde en gestabiliseerde psychiatrische aandoening in een woonzorgcentrum.

De Zavel kiest – vanuit haar visie op solidariteit met de meest kwetsbare mensen in de samenleving – er zeer uitdrukkelijk voor om voor deze bijzonder fragiele doelgroep een gepaste woon-, leef- en zorgomgeving te bieden. Deze keuze is geen gemakkelijke keuze, want ze brengt beleidsmatige en praktische consequenties met zich mee. Binnen De Zavel beseft men zeer goed dat men elke dag opnieuw aan de bewoners, hun familie en de samenleving moet aantoonbaar maken, dat men een geschikte woonzorgvoorziening is, die in staat is om voor de

Hans Dornseiffen

uitzonderlijke noden van deze doelgroep een menswaardig, gepast en afgestemd antwoord te bieden.

Het woonzorgcentrum is voor vele bewoners de enige vertrouwde plek, de enige plaats waar nieuwe vriendschappen (kunnen) worden opgebouwd, de enige herkenbare plek waar ze (nog) van betekenis en goed omringd zijn. Er worden aangepaste activiteiten voorzien die de activering van de bewoners stimuleren (turnen, dansen zwemmen, vissen, deelname aan optredens van muzikanten, film- en theatervoorstellingen, uitstappen), en die de integratie in de buurt ondersteunen (pleinpoets) en er wordt getracht de sociale contacten te hernieuwen of te herstellen (vb. de familie uitnodigen voor verjaardag, kerstfeest, paasbuffet, ...).

Het bieden van structuur en rust aan de bewoners is een kern-element van het zorg- en begelei-

dingsaanbod. Het leven van de bewoners was voordien vaak een overleven of chaotisch leven. Het dagritme geeft al een eerste houvast, de 'regelafspraken' tussen de bewoner en de zorgverleners vormen de tweede houvast. Die leefregels worden zo goed als mogelijk op maat van de bewoner gemaakt en stapsgewijze aangepakt. Naarmate de bewoner meer vrijheid aan kan, worden de regels versoepeld. Deze leefregels willen de noodzakelijke structuur aanreiken zodat de leefkwaliteit van de bewoners optimaal ondersteund wordt: overleven of leven in chaos wordt dan samenleven.

"In de Zavel valt het behandelkader weg, de witte schorten. De mensen vinden er rust. Er wordt niet 'getrokken' aan hen, hier 'moet' veel minder. Men moet niet continu op therapie gaan en zichzelf verantwoorden, wanneer men niet naar therapie wenst te gaan. Vaak heeft men op diverse plaatsen al heel veel geprobeerd (therapeutisch, diverse benaderingen en huisvestingsmogelijkheden uitgeprobeerd). In De Zavel wordt niet meer geavontuurd met allerlei therapieën. Niet dat men de mensen in hun passiviteit laat, integendeel. Niets moet echt, maar er wordt wel veel gestimuleerd en waar mogelijk nog geprobeerd. Of, nog anders verwoord, in De Zavel is men bewoner, niet een patiënt."

Colofon

Caritas Hulpbetoon Info verschijnt driemaandelijkse. Oplage 2700 exemplaren.
Verantwoordelijke uitgever
 Dominic Verhoeven,
 ondervoorzitter Caritas Hulpbetoon vzw,
dominic.verhoeven@caritas.be

Redactie & administratie
 Caritas Hulpbetoon vzw,
 Liefdadigheidstraat 39, 1210 Brussel,
 T 02 608 00 73
caritas.hulpbetoon@caritas.be

Grafisch ontwerp & druk Artoos,
 Oudestraat 19, 1910 Kampenhout,
www.artoos.be

Foto's: Isabelle Pataer
 en Hans Dornseiffen

Hans Dornseiffen

Privacyrichtlijn

De bescherming van je gegevens is steeds van kapitaal belang geweest voor Caritas en we zijn niet van plan dit te veranderen! Naast de wettelijke bepalingen, werken we al vele jaren om jouw gegevens ethisch en transparant te behandelen. We geven deze ook nooit door aan andere organisaties. In het kader van de Algemene Verordening Gegevensbescherming (in het Engels GDPR) die sinds 24 mei 2018 van kracht is, herinneren we er u aan dat uw naam en adres zich in onze adresbestanden bevindt, waardoor u op geregelde tijdstippen een brief van ons in uw brievenbus ontvangt. U hebt ten allen tijde het recht om te vragen dat uw persoonlijke gegevens volledig uit onze database gewist worden. Een eenvoudige mail volstaat hiervoor: caritas.hulpbetoon@caritas.be

Handtekening(en)

OVERSCHRIJVINGSOPDRACHT

Bij invulling met de hand, één HOOFDLETTER of cijfer in zwart (of blauw) per vakje

Gewenste uitvoeringsdatum in de toekomst	Bedrag	EUR	CENT
<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
Rekening opdrachtgever (IBAN)	<input type="text"/>		
Naam en adres opdrachtgever	<input type="text"/>		
Rekening begunstigde (IBAN)	B E 8 0 7 7 6 5 9 0 2 3 3 3 7 7 <input type="text"/>		
BIC begunstigde	G K C C B E B B <input type="text"/>		
Naam en adres begunstigde	C A R I T A S H U L P B E T O O N V Z W L I E F D A D I G H E I D S T R A A T 3 9 1 2 1 0 B R U S S E L		
Mededeling	N M 2 0 1 8 / 2 - KWETSBAAR OUDER WORDEN - NATIONAAL RIJKSREGISTERN° <input type="text"/>		